

Pozsony, augusztus 30-án.

Reményi Ede.

(Arcképpel.)

Szazalunk hegedűművész korifeusai között kétségkívül mindenkor kiváló helyet fog Reményi Ede elfoglalni, a ki — miután többszörös dicsőséggel beutazta az egész művelt világot, — legközelebb visszatért hazájába és bejárta azt nagy diadalal.

Felettebb érdekes volna egybegyűjtve olvashatni egy ily művész élettörténetét s hiszszük, hogy az időszaki sajtó följegyzései alapján csak a lényegesekkel is köteteket lehetne megtölteni.

Reményi alig egy éves korában szüleiivel együtt Miskolcra, a hol született. Eger városába költözvén át, iskoláit itt járta s mint alig 8—9 éves gyermek, az érseki székegyház egyik karmestere, Bartman Józseftől nyerte első oktatását a hegedűjátékban s mivelhogy zene tehetsége csakhamar kitűnt, a különben egyéb tanulásaiban is jeles ifjút 13 éves korában atyja egészen a művészi pályára szánta.

Egerváros akkori főpapja, Pyrker János László érsek, a tudományok és szépművészetek buzgó művelője, saját szalonjaiban többször hallván játszani a hegedűs gyermekeket, pártfogásával lehetővé tette azt, hogy Reményi a bécsi konzervatóriumba jutott, mely intézetnek ugyanakkor Joachim József és Hellmesberger József is növendékei voltak, s mindhárman

a híres Böhm József tanártól nyertek oktatást.

A szünetek alatt Reményi minden évben az egri lyceum nagy szalonjában rendezett hangversenyen mutatta be a

sikerrel, hogy 1847-ben Széchenyi István gróftól is ajánlatot nyervén, Párisba utazhatott s itt különösen a monarchia akkori nagykövete, Apponyi gróf estélyén a hallgatóságot játékaival egészen elragadta.

A következő év tavaszán már Londonban találjuk az alig 17 éves ifju művészt, mint a „Her Majesty's Theater“ operaház zenekarának szerződött első hegedűsét. Itthon azonban kiútván a szabadságharcz, a lelkes magyar ifju hazasietett, hogy előbb fegyverrel kezében, majd hegedűjével lelkesítve szolgálja a haza szent ügyét. Kezdetben a Klapka, majd Görgey által Klapkától ugyszólván elcsenve, a két tábornok tőzskarának volt kedvencz tagja Reményi.

A világosi fegyverletétel után ő is száműzetésbe ment. Hamburg volt ezután az első város, a hol nagy fölkarolás mellett és pedig száműzött magyarok fölsegélyezésére, hangversenyeket adott; egy gazdag előkelő polgár ekkor annyira megszereté a fiatal magyar művészt, hogy örökbe kívánta fogadni, de ő honfitársaival együtt Amerikába kelt át s még az Oczeánon is a hajó termét, hogy hallhassák a művészt, többször hangversenyteremmé alakították át, ilykép [szép összegeket hegedűlvén össze honfitársai részére.

De Amerika ez időtájt hosszasan nem kötö le őt, visszatért tehát fél év múlva a kontinensre és pedig előbb Párisba, majd a decz. 2-iki államesiny

REMÉNYI EDE.

játékban való haladását. A konzervatórium bevégezése után pedig előbb Győrött, majd Budapesten a „Gyűlde“ és a nemzeti színházban lépett föl oly

után Németországba. Így került 1853-ban Liszt Ferenczhez Szász-Weimarba s a nagy mester oldala mellett tanulmányozván több mint egy évig, tőle egyenesen Londonba tért, a hol rövid idő alatt az angol királynő magán zenekarába jutott, mint a királynő „solo hegedűse”.

Ez állásában bőven nyílt alkalma arra is, hogy a britt szigetország nagy városait önálló hangversenyeivel fölkeresse; a kritika pedig mindegyre magasztalóbb volt játéka iránt. Arczképét bemutatta egy angol zenelap; életnagyságu medaillonképe pedig a műkereskedések népszerű darabja lett.

Szabad idejét ez időtájt rendszeren Jersey szigetén Guerneseyben tölté, hol Hugo Viktor, az akkor szintén száműzött nagy költő, barátságára méltatta őt, a zseniális magyar művészt.

Igy mult el a dicsőség gyors szárnyain körülbelül 5 év, midőn 1859 végén Reményi édes anyja kérésére és Augusz Antal b., helytartótanácsi elnök kiváló zenebarát közbenjárására ő felsege, királyunk, kegyelmet adott Reményinek, a ki aztán 1860. év január 28-án Londonból egyenesen Budapestre utazott.

Ráday Gedeon gróf, a nemzeti színház akkori intendánsa még Londonból igen előnyös föltételek mellett, hat hangversenyre szerződteté őt, de mindjárt az első föllépte után, midőn az entuzsiált s a fővárosnak valóban színejavát képező roppant nagy közönség szünni nem akaró kívánatára a Rákóczi-indulót, programmon kívül eljátszotta, Prottmann es. k. rendőrfőnök a további föllépéstől megvonta az engedélyt s Reményit Budapestre internálta. Két hónapba került, míg újra szabad lett föllépnie.

Budapesti hangversenyzése befejezte után hálás szíve a művészt először is Egerbe, majd szülővárosába Miskolcra vonzotta. Következett Kassa és pár éven át az ország csaknem minden városa, hol a testtel-lelékkel magyar művészt mindenütt tárt karokkal s kitüntetésekkel fogadták. Számos város diszpolgárrá, sőt iparos-czéhek is tiszteletbeli mesterré választották meg s népszerűsége oly nagy lett, hogy az 1860 okt. 20-ig még fennálló Bach-korszak beamterei s később a pillanatnyi alkotmányos éra után, a provizorium kormánya nem röstellé mint politikailag veszélyes embert felügyelet alatt tartani a művészt.

Időközönként Budapestre visszavisszatért s 1861 jan. 6-án a filharmoniai hangversenyben, majd később kamara-estélyeken működött közre; a nemzet lelkesedését pedig nemcsak hogy nem zsákmányolta ki, de sőt hangversenyei tiszta jövedelme nagyobb részét helyi és nemzeti jótékonycélokra fordította, úgy hogy önmaga — elmondhatni — mindig szegény ember maradt.

A Petőfi-szobor felállításának terve 1860 végén Halason fogamzott meg lelkében s legott megindította erre nézve a mozgalmat, jövedelme tekintélyes részét azontul e célra fordítván. Már szép összeg volt együtt gyűmöleszőleg az Első hazai takarékpénztárban, midőn a tervet a provizorium kormánya sugalmazottjai ama plauzibilis indítványval, hogy a pénz talán inkább Petőfi Sándor még akkor élő egyetlen fia: Zoltán támogatására fordíttassék, meghiusítani törekedtek: de Reményi nem tágitott s a kiegyezés (1867) után végleg megalakította e szobor-bizottságot, mely később (1882) az általa teremtetett alapokon az emléket Budapesten csakugyan felállíthatá. Hogy ekkor Reményi már nem volt hazájában, az ismét nem egészen tőle függő körülménynek tulajdonítható.

1862-ben és 1863-ban Bécsben hangversenyezett; később Németország több városában: Berlin, München, Lipese, Jena, Weimarban adott minden tekintetben sikerült hangversenyeket; Berlinben az udvar előtt Meyerbeer zongorakiséréte mellett játszott, s a művészeti nagy arany-éremmel tüntették ki. Rendjelt adott neki a szász-meiningeni fejedelem is.

Majd Prágát s Cseh- és Morvaország több más zeneművelő városát kereste föl. Következő évben pedig Rómába ment, s ez útját Liszt Ferencz végett, ki ott akkor a papi pályára lépett, következő évben ismételve Olaszország több más nagy városában is adott hangversenyeket.

1865-ben egyike volt ama tényezőknék, a kik odahatottak, hogy Liszt Ferencz, ki a cigányzenéről irt s tévésen magyarázott műve miatt igen népszerűtlen férfivá vált akkor hazafiai előtt, Magyarországra haza jöjjön s itt a „Zenede” 25 éves jubileumán korszakos művét: „Szent-Erzsébet” oratoriumát először itt bemutassa; nemcsak hogy kibékült ennek folytán vele a nemzet, de e szereplésre indító okául szolgált később annak, hogy Liszt Ferencz, a Németország által magának vindikált zene-hérosz, véglegesen hazajött s Budapestten állást fogadott el.

Reményi pedig rövidebb-hosszabb hangversenyuttra kelt Páris, Bruxelles, Utrecht stb. városokba, majd keletre indult s nagy sikerü bukaresti koncertjei után Konstantinápolyban, az európaiak mellett a török előkelő világot is számos hangversenyben gyönyörködtette. Abdul Azisz szultán előtt kétszer játszott, midőn a függöny által elválasztott melléktermekben a szultának is hallgatták játékát. Magától értedődik, hogy Medzsidié-rend lett e föllépések következménye. Konstantinápolyban első hangversenyéül Ignatieff tábornok, orosz nagykövet vendégszeretőleg a követségi palota nagy termét ajánlotta föl, a hol csupán 10 frankos

ülések állottak rendelkezésére a nagy számban megjelenő pérai előkelő hölgyek, diplomaták és pasáknak. Prokesch-Osten báró, Ausztria-Magyarország internuntiusa pedig azzal tüntette ki őt, hogy kíséretével együtt a palotájába hívta lakásra.

Keleti útjából közvetlenül a koronázási ünnepélyek végett tért haza Reményi, ki néhány körutat még ezután is tett a hazában, s az uralkodó család előtt is többször játszván, kitüntetésül a cs. és kir. kamara-zenesz címét nyerte a királytól.

A hetvenes évek elején egy évig a nemzeti színház opera zenekarának versenymestere volt; 1873-ban megnősült: a jeles magyar műkedvelő, zenesz és szerző Fáy Antal művelt leányát, Gizellát vevén feleségül; frigyüket a belvárosi parochiális templomban Haynald Lajos kalocsai érsek-bibornok áldá meg, s az áldás nem is maradt el, mert a művészt egy év mulva szép kettős gyermek: fiú és leánykával örvendezteté meg neje, a kik a keresztségben Tibor és Adrienne nevet nyertek.

Reményi még egyszer rándult ki Budapestről keletre, ezúttal Alexandriát és Kairót keresvén föl, hol a khedive palotájában is volt több hangversenye.

1876-ban azonban csalátljával együtt Párisba költözött állandó lakásra; mint nagyobb hivatást önmagában érző művész azonban oda sem köté le magát kizárólag, de két év mulva előbb Londonba sietett Angliából egyenesen New-Yorkba átvitorlázván, mindjárt megérkezése után való napon, nov. 11-én ott óriási sikerrel föllépett.

A siker és lelkesedés fokozódott hat éven át az Egyesült-Államok valamennyi nagy városában, Canadában, Mexicóban és Havannában, honnan 1884 július végén Ausztrália felé indult és útközben a Sandwich szigeteket érintvén, a hol egy hónapik időzött, már okt. elején Sidneyben Ausztrália legnagyobb kikötő városában ragadta el a közönséget hegedűje varázsával és a lehető legnagyobb sikerrel bejárta Ausztrália valamennyi nagyobb városát, Taxmániát és Uj-Seeland szigeteit.

De a művész pihenést nem ismerő természeté már 1885 őszével Jáva szigetére vezette őt, hol a legnagyobb elragadtatással fogadták. Onnan Indiába. 1886 nyarán pedig Chinába, innen pedig Japánba vitorlázott, itt is, mint másutt, lelkesedést kelteve játékával. Tokióban — a mi ott még soha elő nem fordult — abban a kitüntetésben részesült, hogy a Mikado nejjével együtt egy hangversenyen a páholyban megjelent. Onnan ismét Indiába, azután pedig Singaporéba ment. Az utóbbi kikötő városból pedig egyenesen átszelta a nagy indiai óceánt és Mauritius szigetén kiszállva, St.-Louis kikötő városában páratlan lelkesedést idézett elő. A szigetek e gyöngyén 4 hónapig maradt. Majd 1887

június elején az afrikai kontinensre vitorlázva át, ott Port Natal, Capváros, Kimberley, Grahamstown, Johannesburg és a többi nagyobb városban, egyszóval az egész Cap gyarmatban teljes 3 évet a legnagyobb sikerek közt töltött. Végre fölébredt benne a vágy a vén Európát viszontláthatni. E célból 1890 május 28-án gyors gőzösön Cap városból elindulván, már június 15-én Londonba érkezett meg, hol mint régóta ismeretes és nagyrabecsült művészt fogadták és aztán Angol- és Skótszörszágokban ragadta el a nagy műértő közönséget. Az angolok őt mint klasszikai zeneelőadót különösen mint Bach-interpretálót becsülik.

Levelek a mennyországból.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A minap az égben jártam. Ne tessék rosszat gondolni! Sem szerelmes, sem poéta nem vagyok, mely utóbbi genusnak tudvalevőleg szabad antréja van mindenkor a mennyek birodalmába.

Egyszerű földi halandó vagyok, a ki minden este kapuzárás előtt fekszik az ágyába, minek utána elmondotta estimáját, a mi nálam a híres Jókai-féle estima előtt is — dicséretre legyen mondva — szokásban volt. (Hanem Tisza Kálmánt nem foglalom bele.)

S ez az estima, illetve annak elmulasztása vitt az égbe, ami ugyan fücska dolog, de az alábbiakból könnyen megérthető.

A dolog úgy történt, hogy egy este a dátumot nem írom ki diskreczióból önmagam iránt — kapuzárás után jöttem haza — megfelelő állapotban. Éjfélen túl lehetünk, mert emlékszem, hogy a Cerberus tíz krajezárt kapott, az utcákon pedig lámpával kellett keresni a gázt.

Agyba jutásom viszontagságai bizonyára nem érdeklik önt tisztelt szerkesztő ur, de engedje meg, hogy egy érdekes megfigyelést közöljek önnel. Azt tapasztaltam, hogy a lelkiismeretnek nagy befolyása van az álomra. Vagy úgy! Ez már régi mese! Hisz a regényekben a gonosztevők álmát a lelkiismeret mardosó álmoképei teszik kinossá; de biz eddig nem hittem a regényeknek, még saját káromon, — dehogyan károm! — saját hasznomra meggyőződtem a valóságról.

Képzeltető dolog, hogy az eddig untig elcsépelt bizonyos estén az éjjeli imáról megfellebbeztem. Nos, — akár hiszi uram, akár nem: — álomom legelső képe egy égő tüzláng volt; most se tudom a pokol lángja-e vagy mi, de annyi bizonyos, hogy melegen lett tőle (reggelre facsaró vízzé váltam.) Amint a tüzet nézem, valószínűleg per associationem idearum, az égő tüskebokr

— az égő tüskebokról a Mindenható szövődött álomomba, s nem tellett bele egy puskalövésnyi út s a Horeb-hegyre, onnét pedig egyenesen a mennyországba jutottam.

S itt kezdődik a dolog érdekes volta! Természetes, hogy az öreg Péter bácsi nem engedett mir nix, dir nix passzérozni, annál kevésbbé, minthogy „paczérájnom“ (a halottkém látletét nevezik odafönn így) nem volt. Végre is lehetett valami jámbor vonás az ábrázatomban, mely könyörületre indította a mennybéli házmestert s bevitt, igen, becsempészett a mennyországba.

Hogy én ott mit láttam, mit se: azt nem fogom elmondani. Nem, mintha szavamam vették volna, hogy titkot tartok, hisz odafönn is tudják, hogy éppen ennek ellenkezője tartozik metieremhez, hanem egyszerűen az okból, hogy — elfelejttem. Az egész dologból csak annyira emlékszem, hogy bucsuzásomkor Szt. Péter így szöjt hozzám: — „Fiam! Praenumeráld számomra egy félesztendőre az „Ország-Világot“; itt van 8 frt, de el ne veszd! Idefönn kávéházat nyitott ujesztendőkor a kis Hébe „a hóortos Tellushoz“, — s megbizott, hogy szerezzem meg neki a Tellus hóortjait. Hát azt gondoltam, legokosabb lesz valamennyi földi újságot járni. Meg is rendeltem azokat már január 1-én s köztük az „Ország-Világot“ is (tessék csak utána nézetni kérem, hogy nem fillentett-e az öreg), de még én is a journalisták közé akarok állani s irogatni szeretnék szabad perczeimben. Az „Ország-Világot“ tartom a legszalonnépeesebbnek. Azért hát fizess elő az én számomra egy példányt, hátha a hóortos Tellus példányát egy újságményét elcseni, még mielőtt elolvashattam volna saját czikkeimet. Aztán meg szeretném lefözni Mercurt, a ki nagyra van azzal, hogy a Lloydba ír.

Leveleim közvetítésére pedig te vállalkozol. Muszáj! — érted! A honoráriumot, habár nálam is elkelve — de neked adom. — (Kezem közt van tisztelt szerkesztő ur a megbízó levél, hogy felvehessem!) — — — — —

Eddig jutott az öreg ur, mikor valami hatalmas lökést érzek, mennydörgésszerű ropogást hallok s én — a bedőlt ágyban — felébredek. Szt.-Péter levele pedig ott feküdt előttem, különben el se hinném, hogy az égben jártam. Ráírva a borítékra: „recommandirt — „Ország-Világ“ tekintetes szerkesztőségének Bpest, ... utca . . . . . szám“.

Tisztelt szerkesztő ur! Mellékelve veszi e levelet febonatlatlanul. Tegyen vele amit akar, de a papirkosárba ne dobja, mert Szt.-Péterrel gyülik meg a baja.

Bálint Menyhért.

I. Levél.

„Ezen első levelem rövid lészen. Két császárnét fogadtunk a mult héten s az ünnepi banketteknek még ma sincs vége. Epp most köszönti fel a német császárnét I. Napoleon, mintán előtte Brutus általános lelkesedéssel fogadott beszédben sajtó kritikát gyakorolt a brazíliai forradalom fölött s azt ajánlotta, hogy Jonseca generálist, ha feljön, Cromwellhez kell adni iskolába.

Kissé mámorító volt a Hébe nektárja (nem tudom, mi a baja egyidő óta Hébének; csak nem tanult tán Magyarországon „borkezelést“!) s attól fáj még most is a fejem. Azért hát jövő levelemre hagyom azt, amit az elsőbe szántam: az itteni társadalmi viszonyok ismertetését.

Csak arra akarom még a tisztelt szerkesztő urat megkérni, tudassa velem egy pár divatáru-kereskedő czimét, ahol — zsebkendőket lehetne megrendelni. Egy pár „legújabb jóvevény“ ugyanis valami új nyavalyát, az influenzát hozta fel közénk s attól náthás lett még a hetedik mennyország is, a hova pedig annak idején még lepedő nélkül jutván be a földi halandók, nagy kereslet mutatkozik az említett czikk iránt. Szeretnék Mercurnak, a kinek itt sokféle üzlete van, egy kis konkurrencziát csinálni, mert az én gschäftem, amióta a Sperrgeldet idefönn megszüntették, nagyon rosszul megy. Ha ez újvállalatom se üt be, lemegyek Budapestre házmesternek, ott azt hallom még mindig a legnagyobb ur — a házmester.

Mielőtt soraimat zárnam, még két friss sütetű újsággal is szolgálhatok.

Döllinger, aki most érkezett, még megérkezte napján brudert ivott IX. Pius pápával. Az utóbbi bevallotta, hogy a pápák hát még lecsalhatatlanok, mert ő szentül azt hitte, hogy Döllinger a pokolra jut, pedig lám melléje ültették. Luther gömbölyű ábrázata csak úgy ragyogott s még Mohammed is, aki pedig 1876 óta sokat búsul, s bujában a borivásra adta magát, önelégülten simogatta e látványra — profétai szakállát.

A másik hír, melyet ép most telefonozták meg az alvilágból — az ördögök általános sztrájkját jelenti: Bérfelemelést követelnek Sátántól, a kinek az utóbbi években nagyszerűen ment részvény-vállalata, úgy hogy hallatlan dividendákat adott részvényeseinek — a pokolba jutott elszikkasztott pénzekből. Ha Sátán egyhamar ki nem egyezkedik velük, akkor nemsokára nem lesz mit írni az újságokba.

De azt hiszem, az ördög még ma se hagyja el a fajzatját.

Szives üdvözzlettel:
Petrus.

H o n v á g y.

Föl-fölszakad a csüggedő szívben
Rég lelakadt szebb remények álma,
Virulásban, megifjodó színben
Szülőföldem mintha most is várna!
Csalogató édes-kedves szóval
Hej a honvágy újra meg-megszóla!
Hol a kin is szívzsongító álom,
Éjjel-nappal oda vissza vágyom.

Nem borongott a villámos felhő,
Örök mosoly, ragyogás az égen!
Na sugáron leng a játszi szellő
S virágok közt alszik, pihen szépen:
Rengő virág, lágyan bongó ének
Szívem vágya csak felétek téved!
Hol a kin is szívzsongító álom,
Éjjel-nappal oda vissza vágyom.

Hol a mező aranykalászt érlel
S virágrojtos a zöld halom alja,
Hol a tavasz nem küzd hideg téllal.
Jaj szó nem rezg boldog, vidám dalb.
Hol a madár puha enyhe fészke
Nem omlott be, nincsen összetépve:
Hol a kin is szívzsongító álom,
Éjjel-nappal oda vissza vágyom.

Hol a gyermeke pitypalattyot kémlel
Habzó rétek selymes sarján járva,
S ingó sás közt bölömbika zsémbel:
Hova tévedt, merre van a párja?
Hol az ősznek lombhullató csendje
Virágot hagy s nem tép mindent rendre.
Hol a kin is szívzsongító álom,
Éjjel-nappal oda vissza vágyom.

Oh ne rejtse el verőfényes képed,
Tünő holdként ne halványulj még el!
Dér nyomán a rózsá föl nem éled,
Hagyj mosolygom a nevető éggel:
Ah, de gondtól egyre lankad lelkem,
Bucsuzásom nyögve, sírva zengem!
Szétfoszlik a boldogító álom:
Horpadt sír vár, ahova én vágyom...

Lévay Mikály.

Mikor doktor lesz...

A poéták által annyira felmagasztalt s elcsépeelt aranyos ragyogása a napnak bizony nem igen jut el hozzánk; elveszti az színét, fényét, míg keresztül vergődik a por s füsttengeren, míg a nagy bérházak minden egyes kis zugába elküld egy-egy vékonyka sugarat. Pedig kifejti a nap még teljes pompáját, lövel az izmos fényoszlopokat a földre ott, a hol nem kell megküzködni a sok akadályllyal, ott, hol nem kell kerülő utakon járnia; ott, valahol messze... hol a testi-lelki fővárosi nem igen járt, hová nem is kívánczik, hisz erdőnek nézi azt a két szál korhadt ákáczfát, melyek az udvar közepén nyomorognak; ligetben képzeleli magát, ha virágcserep virul ablakában.

Megelégszik a látszattal; még pedig mindenben!

Ha valaki nagy poét fel ver, úgy hogy ki sem látszik belőle; okos embernek tartják; könnyen siklanak el a sima külsőn s csu-

szos beszéden a nélkül, hogy megnéznék mi van a máz alatt; az ügyes képmutató sokra viheti, elég ha tisztességesnek vélik, nem kell, hogy az legyen. A látszat az most a fő!!

Ilonka szeplős arcocskája ég az izgatottságtól ide-oda tipeg; hol ki szalad a konyhába s megkavarja a rotyogó üstöt, melyből fojtó nyirkos pára száll fel; hol meg szerelmesen simogatja a

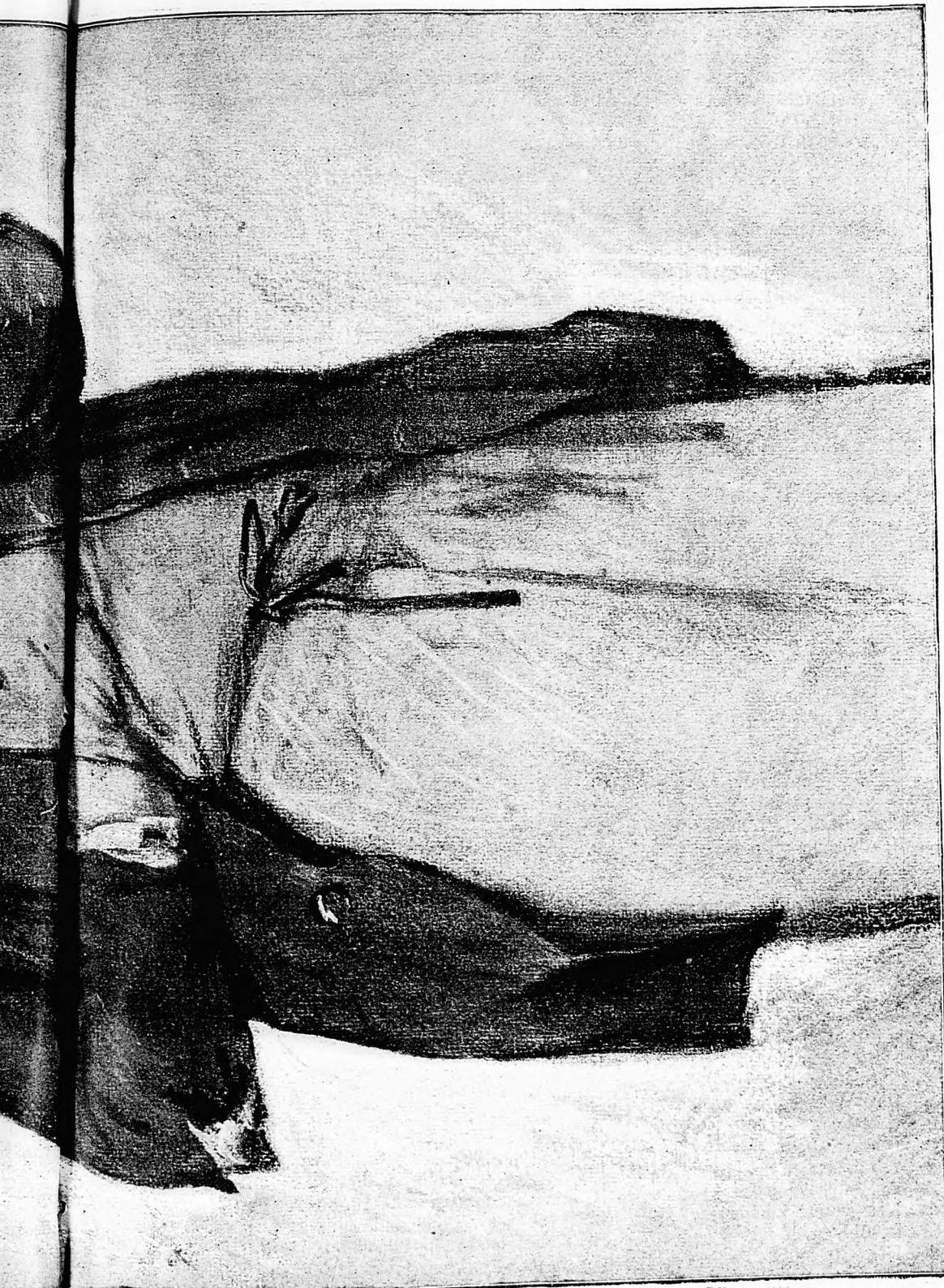
I.
..... Készül a kelengye; egy része már ott fehérlik a vasalódeszkán, melyet két szék közé szoritottak, a másika meg kin föl a nagy üstben.

duzzadó fehérmüt s összeszurkált fekete ujjaival rózsaszínű csokrot köt reája, hogy tetszhetősebb legyen. Mennyi gondot okozot, míg összeszeresték a vásznat, mennyit dolgoztak, míg elké-

szültek vele. De feledve van bü és munka; Ilonka boldog! És hogy tökéletes legyen öröme, összehívja a háznépét, hogy megmutassa nekik a ruhákat. Szeret ám a szegény ember is büszkél-

tiszthelyettes kurizált s vasárnapon kocsin szoktak kinnenni a ligetbe.

A vén kisasszony szemei könybe lábadtak a kelengye láttára élénken emlékezett vissza arra az időre mikor ő

kedni avval a mije van; neki is örömet okoz, ha megirigyelik érte!

El jött a vén kisasszony a földszint-ről s az ágens felesége, kit úri hölgynek tartottak a házban, mert leányának egy

is oly boldog volt mint Ilonka, ha ő akkor nem lett volna ügyetlen, most nagyságos asszony lehetne; az egész dolog természetesen csak rajta múlt, mert Ödön még most is imádja, még

most is elvinné, ha áttérne protestans-hitre s . . . A régi nóta volt ez, melyet többé kevésbé minden hoppon maradt leány kitalál, s addig-addig hajtogat, mig maga is elliszi, hogy ugy történt.

Az ágens neje miértően vizsgálja a stafirungot, nagyjában véve meg van elégedve, csak ott a himzés nem elég szép, itt meg kevés ráncz van a szoknyában, most bizony nagyon hordják a széles viganókat; multkor látta a háziur leányának kelengyét, ott olyan széles szoknyák voltak mint ez a kettő együttvéve ni!

Időközben bejött Ilonka mamája s erről-arról beszélgettek vigan ketten-hárman is egyszerre; midőn hirtelen felnyílt a szomszéd szoba ajtaja, s valaki kiszólalt:

„Kérem csendesebben, nem tudok dolgozni!”

Mint a megrettent iskolásgyermekek, ugy hallgattak el az asszonyok, Ilonka bocsánat kérően tekintett az ajtó felé s elfojtott hangon szólott:

„Lasabban beszéljünk, a doktor ur nem tanulhat!”

A konyhából belépődött szűrő chlörgöz ugy megülte a tüdőt, hogy alig birtak lélekzeni; az asszonyok nagyon kellemetlenül érezték magukat; rövid ideig suttoztak azután lábujjhegyen félve távoztak.

Az udvarról egy rosszul szelelő verkli küldte fel rikoltó hangjait; Ilonka pénzt adott a verklisnek s elkültte.

„Nem szabad játszani, a doktor ur dolgozik!”

Foghuzás előtt. Karvaly ereleti rajza.

II.

Vaesora után az öreg Rómann bement Gerberhez. Az néasztalon álló tanulólámpa gyéren világítja meg a szobát a fál mellett álló vaságy s szekrénynek csak homályos körvonalai látszottak; sűrű gomolyagokban igyekezett a tető felé, az asztal, az ágyterítő, a szőnyeg mind dohányszagot lehelt ki.

Rómann valami bevezető félét keresett; nem mert mindjárt belekapni abba, a miért tulajdonképen átjött.

„Nem zavarom, Gerber ur? Szeretnék pár szót magával beszélni.”

Gerber, a szigorló orvos, csak most fordítá hátra fejét, s anélkül, hogy szivarját kitette volna szájából vontatottan bocsátá ki a szavakat zárt fogsorai mögül.

„Ah! maga az Rómann ur; csak tessék, hallgatom, bár most sok a dolgom.”

Rómann széket vont magának az írő asztal mellé s leült.

„Ugy-e ez az utolsó szigorlata?“
„Igen; holnap ilyenkor valószínűleg már doktor leszek.“

„Milyen jó lesz! mennyit tanult, dolgozott míg elkészült. Emlékszik még, mikor hozzánk jött mint kosztos, azt hiszem akkor másodéves volt, már abba akarta hagyni az egész dolgot, csak a mi biztatásunkra, hogy majd segítjük, fogott ismét hozzá?“

„Emlékszem . . . emlékszem“ morgogá kedvtelenül Gerber s szivarja hamuját egy koponyatetőbe ütötte, mely az ő hamutartója volt.

„Mi meg is tartottuk ígéretünket; kezünkön hordjuk, tiszteljük, becsüljük, s a legnagyobb örömünk, ha kedvébenjárhatunk; a világért sem engedte volna meg Ilonka vagy a feleségem, hogy valaha szükségét szenvedjen. Télen bizony akárhányszor nagyon szűken voltunk, megesezt, hogy nem volt vacsoránk vagy fűtött szobánk, de arra vigyáztunk, hogy magának legyen; a feleségem azt mondta mindig: „hideg szobában nem lehet tanulni; éhes gyomorral nem lehet dolgozni!“ Én kétszer annyit szaladgáltam, Ilonka meg üzletbe dolgozott, de azért megszereztük, a mi magának kellett. . . Az istenért, Gerber ur, ne higgye, hogy neheztelésképen mondom; de jól esik az a tudat, hogy mi csináltunk magából embert.“

„A mit csináltak, — szolt hidegen Gerber“, azt a saját érdekükben cselekedték. Kitanítottak engem, hogy mint doktor elvegyem Ilonkát.“

A haragos hang hallatára Rómann egyszerre meghunyászkodott.

„Igen doktor ur, nem tagadom, az volt mindig legfőbb vágyam, hogy Ilonkát nőül vegye, nemcsak az enyém, hanem mindnyájunké. Azért is jöttem át, hogy bővebben megbeszélhessük, mikor akarja megtartani az eljegyzést, mielőtt elutazik, vagy mitán visszajött?“

„Holnapután leutazom az anyámhoz s lent maradok jövő hétig; mához két hétre megtarthatjuk, ha akarja. Beleegyezik?“

„Oh kérem mindenbe.“

„. . . „Ah igaz Rómann ur majd elfelejtettem, elhozta a pénzt?“

„El; valamivel többet hoztam, mint a szigorlatra kell, hogy legyen mivel hazautaznia. Tessék!“

Gerber az átadott pénzt újra megolvasta és zsebébe tette.

III.

Hajnalodott. A hold mohón világítja meg védenzeit, az apró csillagokat, míg a tulsó oldalon látszott már a felkelő nap vérvörös palástja, melylyel elsőpri majd a védőt védenzeivel együtt. A reggeli nedves lég ott hagyta nyomait a folyosó vaskorlátján, mely egész csillogó lett tőle. A leány egy hosszú kendőbe burkolva dideregve könyökölt a nedves korláttra s arczát

az udvaron égő gázláng fakón világítja meg.

Gerber dr. most lépett ki szobájából; a leány megszólította.

„Gerber ur?“ . . .

„Ugyan Ilon kisasszony, micsoda gondatlanság most kijönni, megfázhatik nagyon könnyen!“

„Bucsuzni akartam.“ . . .

„Hisz tegnap este már elbucsuztunk; nekem most sietnem kell, mert lekések a vonatról.“

„Várjon Gerber ur, olyant akarok mondani, a mit tegnap este nem tehettem.“

„Kérem . . . kérem“ szolt Gerber türelmetlenül nézve órájára.

A leány szorosán a férfi elé lépett.

„Vissza jön a jövő héten, hogy megtartsuk eljegyzésünket?“

„Vissza, természetesen, hogy vissza jövök.“

„Oh nyujtsa a kezét, nézzen a szemembe s úgy mondja, hogy eljön; kérem, esedezem nyugtasson meg; lássa ez csak szeszély tőlem, de oly izgatott vagyok, oly boldog vagyok, mert . . . mert . . . szeretem, mert a magáé lehetek!“

És a leány szenvedélyesen csókolgatta a feleje nyujtott kezét.

„Mit csinál Ilonka, ha valaki meglátná?“

„Tehát vissza jön?“

Gerber dr. nyugodtan nézett a leány szemébe.

„Vissza!“

„Ah, úgy viszontlátásra, viszontlátásra!“ szolt örömmel Ilonka.

— — — — —

Két hét múlva Gerber dr. el is jegyezte magát — de Kerekes László szegedi földbirtokos leányával, ki 10.000 frt hozományt kap.

Ágai Béla.

A könyvnyomtatás.

Az írásbeli, szellemi közlekedés terén legfontosabb találmány: a könyvnyomtatás soha sem lett volna oly nagy jelentőségű, ha azt a papíros feltalálása meg nem előzte, annak tág terét nem egyengette volna; míg másrészt a kölcsönös hatást is el kell ismernünk, a mivel a könyvnyomtatás feltalálása a papírosgyártásra hatott. A papírosgép csakhamar tétlenségre lett volna kárhóztatva, ha pár évvel később méltótársa nem szegődik melléje, tudniillik a nyomtató gép vagy gyorsajtó, mely épen oly gyorsan fogyasztja el a papírost, a mily hamar készül. E két gép oly szükségképeni kiegészítője egymásnak, mint egyik kéz a másiknak. Az emberi ész ezer meg ezer remek műve között a könyvsajtó a legfontosabb, a mennyi-

ben nemcsak a mindennapi élet szükségleteinek szolgál, hanem a szellemi munkásságnak, a művelődésnek, a felvilágosultságnak és a polgárosodásnak is eszközlője. A mi jót, szépet és hasznost az emberi szellem teremt, azt a sajtó ezer nyelven hirdeti és mindnyájunk közös tulajdonává teszi. Sajtó nélkül semmiben sem haladtunk volna annyira, mint a hol ma állunk; a sajtó közvetíti az általános szellemi közlekedést, forgalmat s emeli azt folyton folyvást.

A mi a könyvnyomtatás eredetét illeti, arra nézve még ma nem lehet kielégítően mondani, mert e részben a buvárlatok és nyomozások még folynak. A tudomány mai állása mellett azonban bizonyosnak látszik az, hogy a könyvnyomtatáshoz szükséges két tényezőt: a nyomtató sajtót és a mozgatható betűket a mainzi születésű Gutenberg János találta fel 1450 körül, a mennyiben tudniillik a táblákba metszett betűket szétfűészeltte és aztán tetszés szerint más és más szavak képzése őzéljából újra összerakta. Az első sajtót is ő találta föl, mely igen hasonlított a szőlősajtóhoz; a mint ő volt az első, a ki a nyomtatásnál olajfestéket használt.

Gutenberg találmányának elterjedése után munka és fáradság közt megöregedve, csekély vagyonával nem versenyezhetett ellenfeleimék szerény munkásságával. Adolf nassau választófejedeleme 1456-ban „fontos szolgálataiért“ udvarnokká nevezte ki s évi kegyelemdíjat rendelt számára. Gutenberg aztán sajtójával Eltvilbe költözött Adolf udvarához, később azonban bérbe adta egész műhelyét. Meghalt 1467-ben kortársaitól alig ismerve és gyorsan elfeledve.

Gutenberg 1453-ban már közzétett némely kisebb nyomtatványokat, mint abczés táblákat, gyónócédlákat, Donát kivonatokat, úgy hogy sajtóképe ez évvel kezdődik a mai módon nyomtatott könyvek sorozata. Az ugynevezett 42soros biblia 1455—56-ban készült el.

A később Schöffer által lényegesen javított találmány igen gyorsan terjedt el először szülő hazájában, Németországban, név szerint Bambergben, Kölnben, Strassburgban, Speierben; majd átszarmazott Olaszországba 1465-ben, Franciaországba és Svájcba 1470-ben. Ekkor Gereb László, budai prépost Hess Andrást Olaszországból Budára hívta, hol ez az első hazai könyvnyomdat felállította. Magyarországot még ez évben Németalföld, 1474-ben Anglia és Spanyolország, 1475-ben Csehország követte a könyvnyomtatás meghonosításában; míg Bécsnek 1482-ből származik a legrégebb nyomtatványa, Krakóé 1491-ből, mely két város pedig annyiszor látott el bennünket szükségünkben, miután első

könyvnyomdaik rövid fennalás után megszűnt.

Oroszországban 1495-ben honosodott meg a könyvnyomtatás, Törökországban a zsidók titkolva 1490-ben állítottak fel egy könyvnyomdát, a könyvnyomtatás csak 1726-ban lett nyilvánossá, Mexikóban 1549, Siniában 1586, Északamerikában és pedig a mai Massachusetts államban 1639-ben jött létre könyvnyomda.

A könyvnyomtatás első idejében a szép nyomtatásra és szép anyagra fordítottak a legnagyobb gondot. Azon idő tipografiai vállalatainak nagyszerűségét még ma is bámulják s a szakísimerők és gyűjtők méregdrágán vásárolják az első könyvnyomtatók műveit. Így például a Gutenberg műhelyében nyomtatott „Donatus“ (iskolakönyv) egy példányért Angliában 1000 font sterlinget (10,000 forint) fizettek. A könyvnyomtatók már akkor mindenféle díszítésre gondoltak; így mindenféle színben, még arannyal és ezüsttel is nyomtattak; sőt Franciaországban egész könyvekre selymet használtak papiros helyett.

A könyvnyomtatás fejlődése nagy mérvben és területen megakadt a 17-ik században a 30 éves háboru viszonyosságai miatt; míg a 18-ik században két igen fontos találmány merült fel: az egyik Angolországban a vaskönyvnyomó sajtó, a miből később a 19-ik században a gyorsajtó fejlődött ki és a stereotypia feltalálása, úgy hogy ha ma a régi könyvnyomtatókat valamely nagyobb nyomdába elvezetnők, melyben egyetlenegy nagy gép naponként 10—15 ezer ívet nyomtat, ugyancsak bámulnának, mert ők legfeljebb csak 300 ívet voltak képesek kinyomtatni naponkint.

Történelmünk hallgat arról, hogy miért szűnt meg a mi Gereb által felállított magyar nyomdánk; mert Hess András halála nem elegendő ok. Hiszen Olasz- vagy Németországból lehetett volna magyar embert visszahívni. Abban az időben több hazánkfia dolgozott és birt üzlettel külföldön, a mint a nyomtatványokon levő neveinkből tudjuk. Így nyomtatott könyveket Nagyszombati Tamás 1472. Mantuában s később Modenában. Brassai András 1476 óta Velenczében, Erdélyi Bernát Páduában (1478), Magyar Péter Lyonban (1482), Feketealmi Márton 1484-ben, Garai Simon pedig 1491 óta Velenczében, Basay Cremonában (1494).

Mátyás király 1479-ben rendelet által utasította az egyházakat misés könyveik és breviariumaik kinyomtatására, mire már 1480-ban meg is indult azok kiadása, melyek külföldön nyomtattak, valamint 1486-iki nevezetes törvénykönyvünk is.

A budai könyvnyomda megszűnése

után jöttek a budai kiadó könyvnyomdások. Tudniillik külföldön a nyomtatók maguk voltak kiadványaik elárúcsítói s ezek bizományosokat tartottak, a kik a nyomtatványokat mindenféle tejesztették; külön könyvkereskedők, kik mindenféle kiadványt árultak, csak a XVI. század elején lettek.

A magyar irodalom az első nyomda megszűnése után félszázadig várt terjesztő eszközére, a hazai könyvnyomtatásra s benünket félszázadon át a külföldről tett függökké e hiány s valóban ez idő alatt a pálos, döm és karthausi barátok kézírataiban találhatjuk meg a könyvnyomtatás pótlékait.

Jött a reformáció s befejezte nálunk a középkort. A reformátorok mindenkéhez akartak szólni s ez általános és hatalmas mozgalomnak mulhatatlan szüksége volt az irodalom leghathatósabb terjesztő eszközére, a könyvnyomtatásra. Ez időszakban első nyomtatványaink szintén külföldön készültek. Komjáti Benedek Szt.-Pál levelei, Pesti Gábor Ozorai Imre művei 1533, 35 és 36-ban Krakóban és Bécsben jelentek meg. De már 1536-ban Nádasdi Tamás sárvári jószágán nyomdát állított fel Abádi Benedek vezetése alatt. Az erdélyi szászoknak már 1529-ben volt sajtójuk Nagyszombaton, később 1533 Hontér János Brassóban állított fel nyomdát, Heltai Gáspár pedig, Hoffgreff nyomdászal egyesülve, Kolozsváron jól felszerelt nyomdát rendezett be, melyben egy pár német és deák könyvön kívül számos magyar theologiai, költői és tudományos munka jelent meg.

Magyarországon a XVI-ik században több állandó- és vándor-nyomda működött. Magyarországnak legnevezetesebb nyomdahelye volt egész a jelen század elejéig Debreczen, hol, mióta a Kassáról elűzött Huszár Pál nyomdájával letelepedett, számos nagy terjedelmű és fontosságú munkát nyomtattak. A XVI. században Komlós András, a XVII-ikben Lipcsei Réda Pál, a XVIII-ikban Margitai János voltak Debreczenben tevékeny könyvkiadók és nyomdászok.

Nálunk valamennyi könyvnyomda a reformációnak szolgált a katolikusok kénytelenek voltak munkáikat Bécsben nyomtatni, csak Szilvási János katolikus szellemű vitairata lett e században Heltai örököséinél nyomtatva.

1577-ben Telegdi, esztergomi nagyprépost a bécsi jézsuiták évek óta szünetelő nyomdáját megvette s azt nagyszombati házában felállította. Itt nyomtattak az első magyar naptárak, valamint első törvénytarunk is Mosóczi Zakariás által szerkesztve.

Manapság nyomdánk: a „Pallas“, Franklin, Athenaeum és a Pesti Részvénynyomda csinos és ízlés tekintetében vetélkednek a külfölddel ha kell, s ez jól van így; mert ha a

tiszta és nemes formáknak a szellemre való visszahatását nem tagadhatjuk, úgy a könyvnyomtatásnak a szépséggel való egyesüléséből szintén az ízlésre és ennek útján az érzésre is el nem maradható nemesítő hatást várhatunk. Haladunk a könyvnyomtatás terén is, az elvitázhatlan s nyomdászaink méltó tiszteletre érdemesek. A legtöbb függ a nagy közönségtől, melynek irodalompartolása aztán közvetve könyvnyomtatásunk emelését is eredményezi; könyvnyomtatás és irodalom karöltve jár s édes mindnyájunknak nem csak tiszta szívünkben kívánnunk kell, hogy mindkettő virágozhassék az idők végéig, hanem tegye is meg mindenki a maga kötelességét s töle telhetőleg partolja a magyar irodalmat. Minden szellemi termék, minden könyv és lap egy-egy virága az irodalom terebélyes fájának, mely csak akkor gyümölcsözhet bőven, ha virágai vannak. A dér elhervasztja ugyan a reménnyel kecsegtető virágokat, vagy a vihar idő előtt leverheti azokat; de a virágtalan fára a napnak, a nyárnak áldásos melege sem varázsolhat gyümölcsöket! Ne feledjük el, hogy ezen szavakban: „Hass, alkoss, gyarapíts s a haza fényre derül“, a koszorus költő oly kötelességet mondott ki, mely alul magát kívönni senkinek sem szabad!

Rácz Sándor.

Nem sokáig élek én már.

Nem sokáig élek én már, meghalok,
Égbe viszik lelkemet az angyalok,
S leteszik ott jó Isten kezébe,
Hogy azt fényes országába venni be.

Nézi, nézi a jó bátor lelkemet,
Mely ezen a földön annyit szenvedett...
S angyalokhoz így beszél: csak nézzétek,
Milyen tisztán jött hozzám ez a lélek.

Vigyétek el ötlet egy szép csillagba,
Mít a földön kiválasztott meg, abba...
Hadd legyen meg az öröme szegénynek,
Hogy a földre minden éjjel lenézhet.

S láthatja ott az a kis lányt elget,
Kit földön olyan nagyon szeretett...
S ha majd a kis lány is elhervadna,
Odaviszem hozzá ama csillagba.

Dömény József.

Hétköznapok.

Csak vergődést lát örökké mindenütt a lelkem
A jóknak szent győzedelmét tán hiába sejttem?
Gonoszságnak durva ajkán guny s hahota reszket,
Ha az erény gyenge vállán bordja a keresztet;
Virág helyett vérező tövis terem most az úton,
Júdás-szándék, hogy minden szent Golgotára jasson!

Büszke góg jár koszoruzva dicsőségben, fényben,
Tiszta eszmény, szent törekvés letiporva éljen;
Kéj lohol a vértanuknak letaposott sírján,
Nagysötét van, de a pokol még nagyobb kíván!
Lázás arcot hervaszt, sáppaszt bűnbe fulladt
mámor,

De azért csak zúg az orkán, egyre nő a tábor.
Megállt a nap Gibeonban szörnyű csatát nézve,
Nem látja most hány tör villog véres, gyilkos
kézbe!

Ragyogó fényt hintegtet szét a posványba, sárla,
Azerény meg könyben úszik, mint a szegényárva.
Gonosz idők, hej de azért tiszta lesz az oltár
S igaz ajkon megterem a győzedelmi zsoltár!

Lévay Mihály.

LENA.

VITTORIO BERZEZIO REGÉN YE).

Olaszból fordította: V. SZŐCS GÉZA.

(Folytatás.)

A szép polgárleány egész nap a főuri, fényes társaságban maradt.

Ugy volt, hogy Borgolieto gróf nem jön el ezen a napon jegyese látogatására; azt írta, hogy kastélyában akadnak bizonyos elintézni való ügyei; a honnan csak estére fog hazatérni, s úgy lehet, el fogja a színházba kísérni a nőket.

Ebéd után Elvira másik, fényes öltözetet véve magára, anyjával és Lenával kikocsikázott a korzóra, a mely épen tele volt fényes közönséggel.

Egyszerre csak megpillantanak egy csinos, karsu fiatal embert, egy pompás angol telivér lovon; s ez az ő kocsijuk felé közeledve, könnyű udvariassággal és mosolyogva köszönté őket. Elvira, a ki eddig nyugtalanul tekintgetett szerteszét, elpirult mélyen — nagyon mélyen és a köszöntést szűzies keccsel viszonozva, odasugta Lenának:

— Ó az!

XII.

Lena gyötrelmei.

Borgolieto gróf, a ki még nem ismerte a Guglietti-lányt, első tekintetre valósággal megütközött — ennyi szépség láttára.

Hirtelen elragadtatás tükröződött vissza arcán, egész lényén; ezt azonban nem vette észre Elvira, csak Lena, a ki meglehetősen zavarba jött ugyan általa, de azért — mi türetagadás — örült is neki, mert hízelt női hiúságának.

A gróf aztán a kocsi mellé csatlakozott, s azon az oldalon lovagolt tovább, a hol jegyese ült, kívül és a marquisnéval élénk társalgást folytatott; azonban tekintete többnyire Lenán pihent meg, kinek művészi főkélyű szépségét nem győzte eleget bámulni.

Federico keccsen lovagolt, izlésesen öltözködött és szellemesen társalgott. Valósággal könnyed és elegáns ur-ember volt, a kinek ugyancsak bőven kijuthatott része az asszonyok kegyéből; s ő a sok csáb és hizelgés közt rendületlenül és nyugoltan meg tudott állani, a mi mind arra mutatott, hogy ő igazi világfi, a kit nem könnyen lehet sodrából kihozni.

A kocsi és a gróf lova lassu lépésben haladtak; Federico a nőkhöz hajolva, s a két mosolygó leány arcát, — valóban kedves csoportozatot mutattak a nézőnek.

Mikor a szók és mosolyok kölesönös kieserése a legélénkebb módon folyt, s mikor mindannyian a legjobb hangulatban voltak már, egyszerre váratlanul — szintúgy, mint valami vészmadár, a mikor lecsap — ép úgy jelent

meg egyszerre a Lena sápadt arcát, epedő tekintetű ismeretlenje.

Ah, mit akart ő épen e pillanatban? Rossz sorsa volt, a mely idehozta. Szerette kerülni a zajos helyeket, s ezért járt legtöbbször a kocsin.

Reá gondolt, egyedül reá, s ez a gondolat foglalta le minden idejét. Nem látott semmit, senkit mást, — mintha valami köd burkolta volna körül az érzékeit. S mikor aztán ez a köd szétoszlik, lát egy csomó ünnepi hangulatban levő embert, látja a napot, a mely fényesen ragyog le, látja a szépen kéklő eget — és óh balsors! látja szívének egyetlen vágját, a mint jókedvűen, mosolyogva társalog egy csinos ifjú gavallérral, a ki a kocsija mellett lovagol.

Lena azonnal ráismert, és bizonyos mély szemrehányást olvasott ki tekintetéből. Különös érzelmek hatották át e pillanatban keblét. Szerette volna, ha az ő szívének választottja is olyan könnyed, elegáns, vidám volna, mint az Elvira jegyese, a ki oly keccsen lovagolt kocsijuk mellett.

Némelykor a legszelidebb lelkű emberek is kegyetlenek. Lenának önkénytelenül is jól esett, ha kissé megszenvedtetni halvány imádját; s ezért elkezdett ártatlanul kacérkodni a gróffal.

A kép szétfoszlott az Alberto szeméi előtt; s ő csak nézett a tova haladott kocsi után, összeszorítva ökleit, sápadtan, akár csak egy halott.

— Ah, látni akarom még egyszer, — még csak egyetlen egyszer! — kiáltá — s aztán el fog dőlni sorsom.

És sebesen arra felé indult, a merre a kocsi eltűnt.

Szegény Alberto! Szokva volt hozzá, hogy mindennap egy nyájas, szelid tekintetű kapjon az imádott leánykától. Szüksége volt erre; egy barátságos mosolygás teljesen kibékítette önmagával, sorsával, s képessé tette a további küzdelemre.

Féltékeny volt reá — határtalanul féltékeny — a nélkül pedig, hogy birta volna őt, vagy akár csak beszélt volna is vele. Érezte, hogy a ki olyan szép, mint Lena, mindenki szemet és ügyet vet rá, s minden oldalról kísértésekkel veszik körül. — S az a gondolat, hogy ő valaha a másé legyen, végtelenül kizozta, marcangolta szívét. Jóságos, szelid természetéből egészen kivetkőzött, ha szerelmére és annak tárgyára — nem! vétek volna e szó: istennőjére gondolt.

S ezen a napon — mikor Lenát a marquis-családdal kocsiházi látta — nagy küzdelme volt önmaga-magával.

Véletlenül épen Turinban volt az a barát, a ki ékesszólásával majdnem rávette volt, hogy szerzetessé legyen ő is; s a ki sietett felkeresni az ő áhitatos, szorgalmas hallgatóját, hogy átölje őt.

S ez alkalommal ismét felújultak a régi álmok, — a régi lelkifurdalások benne.

A barát nagyon csodálkozott, hogy ilyen világias öltözetben és hangulatban találja — s azonnal belátta, hogy a fiatal ember lelkében győzött a gyönyörök, az élvezetek — mondjuk a földi világ — szózata az égi, a szellemi szózat fölött, s azzal a szelid jósággal és atyai gyöngédséggel kezdte vallatni, a melylyel oly amnyira rendelkeznek a jezsuiták.

S természetesen nem maradtak szavai hatás nélkül.

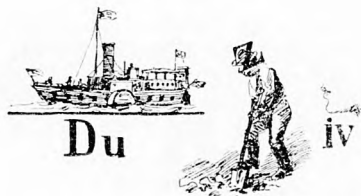
Alberto elérzékenyülten, sirva borult a keblére, s megvallott neki mindent.

A szerzetesen nagy elkeseredés vett erőt: ime, a sátán megint győzedelmeskedett egy nemes, tiszta lélek fölött! S aztán imát mormolt a szegény fiúért, a kit megrontott a gonosz.

(Folyt. köv.)

Képtalány.

Számrejtvény.

Bekő B é l á t ó l.

- 30, 3, 11, 16, 59, 6, 85, 8, Diadalpukon olvasható.
87, 62, 54.
43, 44, 28, 41, 42. Izletes gyümölcs.
49, 45, 14, 15, 22, 17. Ezt a bíró mondja ki.
19, 21, 2, 51, 47, 53, 37, 31. Egy kedvelt hétilap szer-
61, 25, 13, 39, 92. kesztőjének álneve.
55, 56, 57, 81, 78. Honunk egy megyéje.
65, 66, 73, 32, 20, 83. Népszéri államférfi.
23, 27, 10, 56, 92. Hosszmérték.
60, 72, 50, 74, 75, 76, 77. Másként adoslevél.
1, 18, 40, 18, 78, 48, 12, 40. Helység Bihar megyében.
63, 64, 5.
24, 36, 52, 83, 89, 9, 59. Férfinév.
88, 93, 34, 30, 28, 70 71. Ma már versenytársa a te-
lefon.
29, 35, 46, 24, 82, 52. Munkás-ember, télen-nyáron
szükségünk van reá.
68, 70, 91, 38. Éltető erőt ad a munkához.
80, 35, 83, 84, 86. Ósmerlek szép...
26, 58, 33. Temetőben láthatasz eleget.
90, 91, 67, 85, 40. Két sokat emlegetett helység
58, 94, 69, 4. neve Pest megyében.
1-94. Reviczky Gyula egy költe-
ményének első verszaka.

A múlt számban közölt talányok megfejtése:
A képtalányé: Az alföldön juhász bojtár
vagyok én.

A háromszög rejtvényé: Napoleon — Alvincz
— Paróka — Orvos — Liba — Ede — Ok
— N.